

EVROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

NADZORI ORGAN EFTA

ODLOČBA NADZORNEGA ORGANA EFTA

št. 305/04/COL

z dne 1. decembra 2004

o osemindesetih spremembi procesnih in materialnih pravil na področju državne pomoči s spremembo Poglavlja 16: Pomoč za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah, in predlog za ustrezne ukrepe

NADZORNI ORGAN EFTA JE –

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru⁽¹⁾ in zlasti členov 61 do 63 Sporazuma ter Protokola 26 k Sporazumu,

ob upoštevanju Sporazuma med državami EFTE o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča⁽²⁾ in zlasti člena 24, člena 5(2)(b) in člena 1 dela I Protokola 3 ter členov 18 in 19 dela II Protokola 3 k Sporazumu⁽³⁾,

ker v skladu s členom 24 Sporazuma o nadzoru in sodišču Nadzorni organ EFTA uveljavlja določbe Sporazuma EGP v zvezi z državno pomočjo,

ker v skladu s členom 5(2)(b) Sporazuma o nadzoru in sodišču Nadzorni organ EFTA izdaja obvestila in smernice o zadevah, ki jih obravnava Sporazum EGP, če to izrecno določata Sporazum EGP ali Sporazum o nadzoru in sodišču ali če Nadzorni organ EFTA meni, da je to potrebno,

ob sklicevanju na procesna in materialna pravila na področju državne pomoči⁽⁴⁾, ki jih je 19. januarja 1994 sprejel Nadzorni organ EFTA,

⁽¹⁾ V nadaljnjem besedilu Sporazum EGP.

⁽²⁾ V nadaljnjem besedilu Sporazum o nadzoru in sodišču.

⁽³⁾ Protokol 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču, kakor so ga spremenile države EFTE 10. decembra 2001. S temi spremembami je bila „Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo [prej] člena 93 Pogodbe ES“ vključena v Protokol 3, spremembe pa so začele veljati 28. avgusta 2003.

⁽⁴⁾ Smernice o uporabi in razlagi členov 61 in 62 Sporazuma EGP ter člena 1 Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču, ki jih je sprejel in izdal Nadzorni organ EFTA dne 19. januarja 1994, objavljene v UL L 231, 3.9.1994, str. 1 in v Doplnilu EGP št. 32, nazadnje spremenjene z Odločbo Nadzornega organa št. 195/04/COL z dne 14. julija 2004, še ni objavljeno. V nadaljnjem besedilu Smernice o državni pomoči.

ker je 1. oktobra 2004 Evropska komisija objavila novo sporočilo o smernicah Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah in predlog za ustrezne ukrepe v skladu s členom 88(1) Pogodbe ES ⁽¹⁾,

ker je to sporočilo pomembno tudi za Evropski gospodarski prostor,

ker je treba zagotoviti enotno uporabo pravil EGP o državni pomoči v celotnem Evropskem gospodarskem prostoru,

ker mora v skladu s točko II naslova „SPLOŠNO“ na koncu Priloge XV k Sporazumu EGP Nadzorni organ EFTA po posvetovanju z Evropsko komisijo sprejeti akte, ki ustrezajo aktom, ki jih je sprejela Evropska komisija,

po posvetovanju z Evropsko komisijo,

ob sklicevanju na dejstvo, da se je Nadzorni organ EFTA o tej zadevi posvetoval z državami EFTE na večstranskem sestanku 3. februarja 2004 –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

1. Poglavje 16 Smernic o državni pomoči se spremeni tako, da se sedanje poglavje 16 nadomesti z besedilom iz Priloge k tej odločbi. Predlagajo se ustrezni ukrepi, navedeni v Prilogi k tej odločbi.
2. Države EFTE se obvestijo s pismom, ki mu je priložen izvod te odločbe, vključno s Prilogo. Države EFTE morajo v enem mesecu po prejemu pisma sporočiti, ali se strinjajo z ustreznimi ukrepi. Države EFTE morajo začeti upoštevati nove smernice najkasneje do 1. junija 2005.
3. Evropska komisija se obvesti z izvodom te odločbe, vključno s Prilogo, v skladu s točko (d) Protokola 27 k Sporazumu EGP.
4. Odločba, vključno s Prilogo, se objavi v oddelku EGP in Dopolnilu EGP *Uradnega lista Evropske unije*.
5. Če države EFTE sprejmejo predlog za ustrezne ukrepe, se povzetek objavi v oddelku EGP in Dopolnilu EGP *Uradnega lista Evropske unije*.
6. Odločba je verodostojna v angleškem jeziku.
7. Ta odločba je naslovljena na Norveško, Islandijo in Lihtenštajn.

V Bruslju, 1. decembra 2004

Za Nadzorni organ EFTA

Hannes HAFSTEIN
Predsednik

Einar M. BULL
Član kolegija

⁽¹⁾ Sporočilo Komisije o smernicah Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, 1.10.2004, str. 2).

PRILOGA

„16. POMOČ ZA REŠEVANJE IN PRESTRUKTURIRANJE PODJETIJ V TEŽAVAH⁽¹⁾“

16.1 Uvod

- (1) Nadzorni organ EFTA (v nadaljnjem besedilu ‚Organ‘) je svoje prvotne smernice o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah⁽²⁾ sprejel leta 1994. Nova različica smernic je bila sprejeta leta 1999⁽³⁾.
- (2) S to različico smernic, katerih besedilo temelji na prejšnjih različicah, želi Organ vnesti nekatere spremembe in pojasnila, ki jih narekujejo številni dejavniki⁽⁴⁾.
- (3) Izstop neučinkovitih podjetij je običajen del delovanja trga. Ne sme biti običajno, da država rešuje družbo, ki zaide v težave. Pomoč za postopke reševanja in prestrukturiranja je v preteklosti privedla do nekaj najbolj spornih primerov državne pomoči ter spada med oblike državne pomoči, ki najbolj izkrivljajo konkurenco. Zato se mora ohraniti splošno načelo o prepovedi državne pomoči, kot je določeno v Sporazumu EGP, odstopanja od tega pravila pa je treba omejiti.
- (4) Še bolj se okrepi načelo enkratnosti pomoči (prvič in zadnjič), da bi preprečili, da bi se ponavljajoča se pomoč za reševanje in prestrukturiranje uporabljala za umetno ohranjanje podjetij pri življenju.
- (5) Smernice iz leta 1999 razlikujejo med pomočjo za reševanje in pomočjo za prestrukturiranje, pri čemer je pomoč za reševanje opredeljena kot začasna pomoč podjetju v težavah, da to ostane pri življenju, za obdobje, ki je potrebno za izdelavo načrta za prestrukturiranje in/ali likvidacijo. Načeloma v tej fazi ni mogoče sprejeti nobenih ukrepov za prestrukturiranje, financiranih z državno pomočjo. Vendar pa takšno strogo ločevanje med reševanjem in prestrukturiranjem povzroča težave. Podjetja v težavah morajo morda že sprejeti določene nujne strukturne ukrepe, da s tem ustavijo ali zmanjšajo slabšanje finančnega položaja v fazi reševanja. Te smernice zato razširjajo pojem ‚pomoči za reševanje‘, da bodo lahko upravičenci sprejeli nujne ukrepe, ki so lahko tudi strukturne narave, kot so takojšnje zaprtje podružnice ali druga oblika opustitve dejavnosti, ki prinašajo izgubo. Zaradi nujnosti takšne pomoči morajo imeti države EFTE priložnost, da se odločijo za poenostavljeni postopek za njihovo odobritev.
- (6) Glede pomoči za prestrukturiranje, ki temelji na smernicah iz leta 1994, so smernice iz leta 1999 še naprej od upravičenca zahtevale precejšen prispevek za prestrukturiranje. V okviru teh sprememb je primerno ponovno še jasneje poudariti načelo, da mora biti ta prispevek stvaren in v njem ne sme biti všteta nobena pomoč. Prispevek upravičenca ima dvojni namen: po eni strani pokaže zaupanje trgov (lastnikov, upnikov) v to, da lahko podjetje v razumnem obdobju obnovi sposobnost preživetja. Po drugi strani pa zagotavlja, da se pomoč za prestrukturiranje omeji na najnižjo vsoto, potrebno za obnovo sposobnosti preživetja, in hkrati omeji izkrivljanje konkurence. V zvezi s tem bo Organ zahteval tudi izravnalne ukrepe, da se čim bolj zmanjša učinek na konkumente.
- (7) Zagotavljanje pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetjem v težavah se lahko šteje za zakonito le ob upoštevanju določenih pogojev. Upravičujejo ga lahko na primer socialni ali regionalno politični razlogi, potreba po upoštevanju koristne vloge majhnih in srednje velikih podjetij (MSP) v gospodarstvu ali izjemoma želja po vzdrževanju konkurenčne tržne strukture, ko bi izginjanje podjetij lahko vodilo k monopolnemu ali izrazitemu oligopolnemu položaju. Po drugi strani pa ne bi bilo upravičeno umetno ohranjati pri življenju podjetje v sektorju z dolgoročno strukturno presežno zmogljivostjo ali če lahko preživi le s ponavljajočimi se državnimi posegi.

⁽¹⁾ To poglavje je skladno s Smernicami Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, 1.10.2004, str. 1).

⁽²⁾ Sprejeto 19. januarja 1994, objavljeno v UL L 231, 3.9.1994, str. 1 in v Dopolnilu EGP št. 32 k Uradnemu listu istega datuma.

⁽³⁾ Sprejeto 16.12.1999, objavljeno v UL L 274, 26.10.2000 in v Dopolnilu EGP št. 48 k Uradnemu listu istega datuma.

⁽⁴⁾ V ustreznem Sporočilu Komisije je Komisija navedla, da se zdi podrobnejše proučevanje izkrivljanja, nastalega zaradi odobritve pomoči za ukrepe reševanja in prestrukturiranja, upravičeno glede na sklepe zasedanj Evropskega sveta v Stockholmu dne 23. in 24. marca 2001 ter Barceloni dne 15. in 16. marca 2002, na katerih so bile države članice pozvane, naj še naprej zmanjšujejo delež državne pomoči glede na bruto domači proizvod in jo preusmerjajo proti bolj horizontalnim ciljem skupnega interesa, vključno s kohezivskimi cilji. To je tudi skladno s sklepi Evropskega sveta v Lizboni dne 23. in 24. marca 2000, katerih cilj je povečanje konkurenčnosti evropskega gospodarstva.

16.2 Opredelitve in področje uporabe smernic ter povezave z drugimi besedili o državni pomoči

16.2.1 Pojem ‚podjetje v težavah‘

- (8) EGP nima opredelitve ‚podjetja v težavah‘. Za namene teh smernic pa Organ šteje podjetje za podjetje v težavah, ko ni zmožno z lastnimi sredstvi ali sredstvi, ki jih lahko pridobi od svojih lastnikov/delničarjev ali upnikov, preprečiti izgube, ki bi brez zunanjega posredovanja državnih organov kratko- ali srednjeročno skoraj gotovo ogrozile obstoj družbe.
- (9) Za namen teh smernic se podjetje šteje za podjetje v težavah načeloma in ne glede na velikost, zlasti v naslednjih okoliščinah:
- (a) v primeru družbe z omejeno odgovornostjo⁽⁵⁾, pri kateri je izginila več kot polovica njenega delniškega kapitala⁽⁶⁾ in je bila več kot četrtnina tega kapitala izgubljena v preteklih 12 mesecih;
- (b) v primeru družbe, v kateri nosi vsaj nekaj članov neomejeno odgovornost za dolg družbe⁽⁷⁾, pri kateri je izginila več kot polovica njenega kapitala, prikazanega v računovodskih izkazih družbe, in je bila več kot četrtnina tega kapitala izgubljena v preteklih 12 mesecih;
- (c) ne glede na vrsto zadevne družbe, če po domači zakonodaji izpolnjuje merila za uvedbo stečajnega postopka.
- (10) Podjetje lahko velja za podjetje v težavah, tudi če ni izpolnjena nobena od okoliščin iz točke 9, zlasti ob prisotnosti običajnih znakov podjetja v težavah, kot so naraščajoče izgube, upadanje prometa, kopičenje zalog, presežna zmogljivost, padanje denarnih tokov, naraščajoči dolgovi, naraščajoči stroški obresti in zmanjševanje ali nična čista vrednost sredstev. V težjih primerih je lahko podjetje že postalo plačilno nesposobno ali je po domačem pravu že v stečajnem postopku. V tem primeru se te smernice uporabljajo za vsako pomoč, dodeljeno v okviru takšnih postopkov, katere cilj je nadaljevanje poslovanja podjetja. Vsekakor pa je podjetje v težavah upravičeno do pomoči le takrat, ko je mogoče dokazati, da si ne more opomoči z lastnimi sredstvi ali sredstvi lastnikov/delničarjev ali iz tržnih virov.
- (11) Za namene teh smernic novo ustanovljeno podjetje ni upravičeno do pomoči za reševanje ali prestrukturiranje, tudi če je njegov začetni finančni položaj negotov. Primer takšnega podjetja je, ko po likvidaciji podjetja nastane novo podjetje ali pa le prevzame sredstva starega. Podjetje načeloma velja za novoustanovljeno prva tri leta po začetku poslovanja na ustreznem področju. Šele po izteku navedenega obdobja postane upravičeno do pomoči za reševanje ali prestrukturiranje, če:
- (a) izpolnjuje pogoje za podjetje v težavah v smislu teh smernic; in
- (b) ni del večje poslovne skupine⁽⁸⁾, razen pod pogoji iz točke 12.
- (12) Podjetje, ki pripada večji poslovni skupini ali ga je taka skupina prevzela, običajno ni upravičeno do pomoči za reševanje ali prestrukturiranje, razen če je mogoče dokazati, da je vzrok težav v podjetju samem in te niso posledica samovoljnega prerazporejanja stroškov v skupini ter da so težave prehude, da bi jih skupina lahko odpravila sama. Če podjetje v težavah ustanovi hčerinsko podjetje, veljata podjetje v težavah in hčerinsko podjetje, katerega nadzoruje, za skupino in lahko prejmeta pomoč pod pogoji iz te točke.

⁽⁵⁾ To se nanaša zlasti na vrste družb, navedene v prvem pododstavku člena 1(1) Direktive Sveta 78/660/EGS (UL L 222, 14.8.1978, str. 11), kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2003/51/EGS Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 178, 17.7.2003, str. 16), kot je vključena v točko 4 Priloge XXII k Sporazumu EGP s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 176/2003 (UL L 88, 25.3.2004, str. 53 in Dopolnilo EGP št. 15, 25.3.2004, str. 14).

⁽⁶⁾ Po analogiji z določbami Druge direktive Sveta 77/91/EGS (UL L 26, 31.1.1977, str. 1), kakor je bila nazadnje spremenjena z Aktom o pristopu k EU iz leta 2003. Vključena v točko 2 Priloge XXII k Sporazumu EGP s Sporazumom o širitvi EGP.

⁽⁷⁾ To se nanaša zlasti na vrste družb, navedene v drugem pododstavku člena 1(1) Direktive Sveta 78/660/EGS (UL L 222, 14.8.1978, str. 11), kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2003/51/EGS Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 178, 17.7.2003, str. 16), kot je vključena v točko 4 Priloge XXII k Sporazumu EGP s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 176/2003 (UL L 88, 25.3.2004, str. 53 in Dopolnilo EGP št. 15, 25.3.2004, str. 14).

⁽⁸⁾ Za ugotovitev, ali je družba neodvisna ali del skupine, se upoštevajo merila, določena v Prilogi I k Uredbi Komisije (ES) št. 68/2001 (UL L 10, 13.1.2001, str. 20), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 363/2004 (UL L 63, 28.2.2004, str. 20), kot je vključena v točko 1(d) Priloge XV k Sporazumu EGP s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 131/2004 (UL L 64, 10.3.2005, str. 67).

16.2.2 Opredelitev pomoči za reševanje in prestrukturiranje⁹

- (13) Pomoč za reševanje in pomoč za prestrukturiranje sta zajeti v istih smernicah, ker se v obeh primerih organi oblasti srečujejo s podjetjem v težavah ter sta reševanje in prestrukturiranje pogosto dva dela istega postopka, čeprav zahtevata različne procese.
- (14) Pomoč za reševanje je po naravi začasna in povratna pomoč. Njen osnovni cilj je omogočiti, da podjetje v težavah ostane pri življenju v obdobju, ki je potrebno za izdelavo načrta za prestrukturiranje ali likvidacijo. Splošno načelo je, da pomoč za reševanje omogoča začasno podporo družbi, ki se srečuje s precejšnjim poslabšanjem finančnega položaja, ki se kaže v hudi likvidnostni krizi ali dejanski plačilni nesposobnosti. Takšna začasna pomoč mora omogočiti čas za analizo okoliščin, ki so povzročile težave, ter za razvoj ustreznega načrta za njihovo reševanje. Poleg tega mora biti pomoč za reševanje omejena na najnižjo potrebno vsoto. Z drugimi besedami, pomoč za reševanje daje podjetju v težavah kratek odlog, ki ni daljši od šestih mesecev. Pomoč mora biti povratna likvidnostna podpora v obliki garancij za posojilo ali posojil z obrestno mero, ki je vsaj primerljiva z obrestnimi merami posojil zdravim podjetjem, in zlasti referenčnimi merami, ki jih je sprejel Organ. Pomoč za reševanje ne sme financirati strukturnih ukrepov, ki ne zahtevajo takojšnjega ukrepanja, kot so nepreključna in avtomatična udeležba države v lastnih sredstvih podjetja.
- (15) Ko je načrt za prestrukturiranje ali likvidacijo, na katerega se nanaša prošnja za pomoč, določen in se začne izvajati, se vsa nadaljnja pomoč šteje za pomoč za prestrukturiranje. Ukrepi, ki jih je zaradi preprečevanja izgub treba izvesti takoj, vključno s strukturnimi ukrepi (na primer takojšen umik iz področja dejavnosti, ki prinaša izgube), se lahko sprejmejo s pomočjo za reševanje, ob upoštevanju pogojev, omenjenih v delu 16.3.1 za posamezne pomoči in delu 16.4.3 za sheme pomoči. Država EFTE bo morala dokazati nujnost takojšnje izvedbe takšnih strukturnih ukrepov, razen kadar se uporabi poenostavljeni postopek iz dela 16.3.1.2. Pomoč za reševanje se navadno ne sme dodeliti za finančno prestrukturiranje.
- (16) Po drugi strani prestrukturiranje temelji na izvedljivem, skladnem in daljnosežnem načrtu za obnovo dolgoročne sposobnosti preživetja podjetja. Prestrukturiranje običajno vključuje enega ali več naslednjih elementov: reorganizacijo in racionalizacijo dejavnosti podjetja na učinkovitejši podlagi, ki navadno vključuje umik iz dejavnosti, ki prinašajo izgube, prestrukturiranje tistih obstoječih dejavnosti, ki lahko znova postanejo konkurenčne, in po možnosti širitev dejavnosti v smeri novih in donosnih dejavnosti. Fizično prestrukturiranje mora običajno spremljati še finančno prestrukturiranje (dokapitalizacija, zmanjšanje dolgov). Vendar pa postopki prestrukturiranja, ki spadajo na področje uporabe teh smernic, ne smejo biti omejeni na finančno pomoč, namenjeno pokritju preteklih izgub, ne da bi se ugotavljali razlogi za te izgube.

16.2.3 Področje uporabe

- (17) Te smernice se uporabljajo za podjetja v vseh sektorjih, ki jih obravnava Sporazum EGP in preverja Organ v skladu s členom 62 Sporazuma EGP, brez poseganja v katera koli pravila za podjetja v težavah v zadevnem sektorju⁽⁹⁾.

16.2.4 Združljivost s skupnim trgovom

- (18) Člen 61(2) in (3) Sporazuma EGP predvideva možnost, da pomoč v okviru člena 61(1) velja za združljivo s skupnim trgovom. Razen primerov pomoči, predvidenih v členu 61(2), zlasti pomoči za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izredni dogodki, ki niso zajeti v teh smernicah, je člen 61(3)(c) edina podlaga, na kateri se pomoč podjetjem v težavah lahko šteje za združljivo. Na podlagi navedene določbe je Organ pristojen za odobritev pomoči za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti (...), kadar takšna pomoč ne škoduje trgovinskim pogojem v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi. To velja zlasti takrat, kadar je pomoč potrebna za odpravo neskladja, ki so ga povzročile tržne nepopolnosti, ali za zagotovitev gospodarske in socialne kohezije.
- (19) Glede na to, da je ogrožen obstoj podjetja v težavah, se to podjetje ne more obravnavati kot ustrezen instrument za pospeševanje drugih ciljev javne politike, dokler ni zagotovljena njegova sposobnost preživetja. Zato Organ meni, da lahko zgolj ob izpolnjevanju pogojev, opredeljenih v teh smernicah, pomoč podjetjem v težavah prispeva k razvoju gospodarskih dejavnosti, ne da bi s tem škodila trgovini v obsegu, ki bi bil v nasprotju z interesom EGP. Če so podjetja, ki naj bi prejela pomoč za reševanje ali prestrukturiranje, na območjih, ki prejemajo pomoč, bo Organ upošteval regionalne vidike iz člena 61(3)(a) in (c) Sporazuma EGP, kot je opisano v točkah 54 in 55.
- (20) Organ bo zlasti pozoren na potrebo po preprečevanju uporabe teh smernic za izogibanje načelom, določenim v obstoječih okvirih in smernicah.
- (21) Na ovrednotenje pomoči za reševanje in prestrukturiranje ne smejo vplivati spremembe v lastništvu podjetja, ki mu je namenjena pomoč.

⁽⁹⁾ Posebna tovrstna pravila veljajo za letalski sektor. Glej poglavje 30 teh smernic.

16.2.5 Prejemniki predhodne nezakonite pomoči

- (22) Če je bila podjetju v težavah predhodno dodeljena nezakonita pomoč, glede katere je Organ sprejel negativno odločbo z nalogom za izterjavo, in če takšna izterjava ni bila opravljena v skladu s členom 14 dela II Protokola 3 k Sporazumu med državami EFTE o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o nadzoru in sodišču)⁽¹⁰⁾, se bo pri ovrednotenju kakršne koli pomoči za reševanje in prestrukturiranje za isto podjetje upošteval kumulativni učinek stare in nove pomoči ter dejstvo, da stara pomoč ni bila povrnjena⁽¹¹⁾.

16.3 Splošni pogoji za odobritev pomoči za reševanje in/ali prestrukturiranje, posamično priglašene organu

- (23) To poglavje obravnava izključno ukrepe pomoči, ki so Organu priglašeni posamično. Organ lahko pod določenimi pogoji odobri sheme pomoči za reševanje in prestrukturiranje: navedeni pogoji so določeni v delu 16.4.

16.3.1 Pomoč za reševanje

16.3.1.1 Pogoji

- (24) Za odobritev s strani Organa mora biti pomoč za reševanje, kakor je opredeljena v točki 14:
- (a) likvidnostna podpora v obliki garancij za posojilo ali posojil⁽¹²⁾; v obeh primerih mora biti obrestna mera vsaj primerljiva z obrestnimi merami, ki jo posojil zdravim podjetjem, in zlasti z referenčnimi merami, ki jih je sprejel Organ; vsako posojilo je treba odplačati in vsaka garancija se mora prenehati v obdobju največ 6 mesecev po izplačilu prvega obroka podjetju;
  - (b) utemeljena z resnimi socialnimi težavami in ne sme imeti neupravičenih škodljivih učinkov preliivanja na druge pogodbenice Sporazuma EGP;
  - (c) pri priglasitvi opremljena z zavezo zadevne države EFTE, da bo najkasneje šest mesecev po odobritvi ukrepa pomoči za reševanje, Organu predložila načrt za prestrukturiranje ali načrt za likvidacijo ali dokazilo, da je bilo posojilo v celoti povrnjeno in/ali da je poroštvo prenehalo; v primeru nepriglašene pomoči mora država EFTE sporočiti najkasneje šest mesecev po prvem izvajanju ukrepa pomoči za reševanje načrt za prestrukturiranje ali načrt za likvidacijo ali dokazilo, da je bilo posojilo v celoti povrnjeno in/ali da je garancija prenehala;
  - (d) omejena na znesek, potreben za nadaljevanje delovanja podjetja v obdobju, za katerega je odobrena pomoč; tak znesek lahko vključuje pomoč za nujne strukturne ukrepe v skladu s točko 15; potreben znesek mora temeljiti na likvidnostnih potrebah družbe, ki izvirajo iz dolgov; pri ugotavljanju navedenega zneska se upošteva rezultat formule iz Priloge; kakršna koli pomoč za reševanje, ki presega rezultat navedenega izračuna, mora biti ustrezno pojasnjena;
  - (e) v skladu s pogoji iz dela 16.3.3 ('načelo enkratnosti pomoči').

⁽¹⁰⁾ Sporazum med državami EFTE o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča ('Sporazum o nadzoru organu in sodišču') (UL L 344, 31.12.1994, str. 1).

⁽¹¹⁾ Zadeva C-355/95 P, *Textilwerke Deggendorf proti Komisiji in drugim* [1997] ZOdl. I-2549.

⁽¹²⁾ Izjema je lahko pomoč za reševanje v bančnem sektorju, da lahko zadevna kreditna institucija začasno nadaljuje svojo bančno dejavnost v skladu z veljavnimi pravnimi akti o bonitetnem nadzoru (Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/12/ES (UL L 126, 26.5.2000, str. 1), kot je vključena v točko 14 Priloge IX k Sporazumu EGP s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 15/2001 (UL L 117, 26.4.2001, str. 13, in Dopolnilo EGP št. 22, 26.4.2001, str. 8)). Vsekakor mora pomoč, dodeljena v drugačni obliki kot v obliki garancij za posojilo ali posojil, ki izpolnjujejo pogoje iz točke (a), izpolnjevati splošna načela pomoči za reševanje in ne sme vsebovati strukturnih finančnih ukrepov v zvezi z lastnimi sredstvi banke. Kakršna koli pomoč, dodeljena v drugačni obliki kot v obliki garancij za posojila ali posojil, ki izpolnjujejo pogoje iz točke (a), se bo upoštevala pri preverjanju kakršnih koli izravnalnih ukrepov iz načrta za prestrukturiranje v skladu s točkami od 37 do 41.

- (25) Če je država EFTE predložila načrt za prestrukturiranje v šestih mesecih od datuma odobritve ali v primeru nepriglašene pomoči v šestih mesecih od izvajanja ukrepa, se rok za povrnitev posojila ali prenehanje poročstva garancije za toliko časa, da Organ sprejme odločitev o načrtu, razen če Organ odloči, da takšno podaljšanje ni upravičeno.
- (26) Brez poseganja v člen 23 dela II Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču in brez poseganja v možnost tožbe pred Sodiščem EFTA v skladu z drugim pododstavkom člena 1(2) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču, bo Organ začel postopke iz člena 1(2) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču, če država EFTE ne bo sporočila:
- (a) verodostojnega in utemeljenega načrta za prestrukturiranje ali načrta za likvidacijo; ali
- (b) dokazila, da je bilo posojilo v celoti povrnjeno in/ali da je garancija prenehala pred pretekom šestmesečnega roka.
- (27) Organ se lahko v vsakem primeru odloči, da bo začel takšne postopke, brez poseganja v člen 23 dela II Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču in brez poseganja v možnost tožbe pred Sodiščem EFTA v skladu z drugim pododstavkom člena 1(2) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču, če meni, da sta bila posojilo ali garancija zlorabljeni, ali da po preteku šestmesečnega roka ni več razloga, da se pomoč ne povrne.
- (28) Odobritev pomoči za reševanje ne pomeni nujno, da bo pozneje odobrena tudi pomoč v okviru načrta za prestrukturiranje; takšna pomoč mora biti ovrednotena neodvisno.

16.3.1.2 Poenostavljeni postopek

- (29) Organ si bo, kolikor je mogoče, prizadeval, da bo v obdobju enega meseca sprejel odločitev v zvezi s pomočmi za reševanje, ki izpolnjujejo vse pogoje iz dela 16.3.1.1 ter hkrati vse naslednje zahteve:
- (a) zadevno podjetje izpolnjuje vsaj enega od treh meril iz točke 9;
- (b) pomoč za reševanje je omejena na znesek, ki izhaja iz uporabe formule iz Priloge in ne presega 10 milijonov EUR.

16.3.2 Pomoč za prestrukturiranje

16.3.2.1 Osnovno načelo

- (30) Pomoč za prestrukturiranje zbuja z vidika konkurence posebne skrbi, saj lahko prenese neprimeren delež bremena strukturnih prilagoditev ter spremljajočih socialnih in gospodarskih težav na druge proizvajalce, ki shajajo brez pomoči, ter na druge pogodbenice Sporazuma EGP. Zato mora veljati splošno načelo, da se pomoč za prestrukturiranje odobri le v okoliščinah, v katerih je mogoče dokazati, da ne nasprotuje interesu EGP. To bo mogoče le, če bodo izpolnjena stroga merila in bodo kakršno koli izkrivljanje konkurence zagotovo izravnale koristi zaradi preživetja podjetja (na primer, če je jasno, da bi neto učinek odpuščanja zaposlenih zaradi prenehanja delovanja podjetja, skupaj z učinki na njegove dobavitelje, povečal težave v zvezi z zaposlovanjem, ali izjemoma, če bi izginitje podjetja privedlo do monopolnega ali izrazitega oligopolnega položaja) in da načeloma obstajajo zadostni izravnalni ukrepi v korist konkurentov.

16.3.2.2 Pogoji za odobritev pomoči

- (31) Ob upoštevanju posebnih določb za območja, ki prejemajo pomoč, ter za MSP (glej točke 54, 55, 56 in 58), bo Organ odobril pomoč le pod naslednjimi pogoji:

Upravičenost podjetja

- (32) Podjetje mora izpolnjevati pogoje za podjetje v težavah v smislu teh smernic (glej točke od 8 do 12).

Obnova dolgoročne sposobnosti preživetja

- (33) Dodelitev pomoči mora biti pogojena z izvajanjem načrta za prestrukturiranje, ki ga mora v vseh primerih posameznih pomoči potrditi Organ, razen v primeru MSP, kot je določeno v delu 16.3.2.5.
- (34) Načrt za prestrukturiranje, katerega trajanje mora biti čim krajše, mora obnoviti dolgoročno sposobnost preživetja podjetja v razumnem roku in na podlagi realističnih predvidevanj o prihodnjih pogojih poslovanja. Pomoč za prestrukturiranje mora biti zato vezana na izvedljiv načrt za prestrukturiranje, h kateremu se zaveže zadevna država EFTE. Načrt mora biti z vsemi potrebnimi podrobnostmi predložen Organu in vsebovati zlasti tržno raziskavo. Izboljšanje sposobnosti preživetja mora biti v glavnem rezultat notranjih ukrepov v načrtu za prestrukturiranje; lahko temelji na zunanjih dejavnikih, kot so spremembe cen in povpraševanja, na katere družba nima velikega vpliva, vendar samo, če so tržna predvidevanja splošno potrjena. Prestrukturiranje mora vključevati opustitev dejavnosti, ki bi tudi po prestrukturiranju povzročale izgube v strukturnem smislu.
- (35) V načrtu za prestrukturiranje je treba opisati okoliščine, zaradi katerih je podjetje zabredlo v težave, ob tem pa postaviti temelj za ovrednotenje ustreznosti predlaganih ukrepov. Med drugim mora načrt upoštevati trenutno stanje in pričakovano povpraševanje in ponudbo na trgu ustreznega proizvoda v prihodnosti ter vsebovati scenarije, ki izražajo najbolj optimistična, najbolj pesimistična in vmesna predvidevanja ter značilne prednosti in slabosti podjetja. Podjetju mora omogočati, da se razvija v smeri nove strukture, ki mu daje možnosti za dolgoročno sposobnost preživetja in omogoča, da podjetje stoji na lastnih nogah.
- (36) Načrt mora zagotavljati preobrat, ki bo družbi omogočil, da bo po izvedenem prestrukturiranju vse svoje stroške krila samo, vključno z amortizacijo in finančnimi dajatvami. Pričakovan donos kapitala mora biti dovolj velik, da prestrukturiranemu podjetju omogoča samostojno konkuriranje na trgu. Če težave podjetja izvirajo iz napak v sistemu upravljanja podjetja, je treba uvesti ustrezne prilagoditve.

Preprečevanje neupravičenega izkrivljanja konkurence

- (37) Treba je sprejeti izravnalne ukrepe, ki bodo čim bolj zmanjšali škodljive učinke na trgovske pogoje, tako da bodo manjši od zelenih pozitivnih učinkov. Drugače bo veljalo, da je pomoč ‚v nasprotju s skupnimi interesi‘ in zato nezdržljiva s Sporazumom EGP. Organ bo pri ugotavljanju ustreznosti izravnalnih ukrepov upošteval cilj obnove dolgoročne sposobnosti preživetja.
- (38) Ti ukrepi lahko vsebujejo odvzem sredstev, zmanjševanje zmogljivosti ali prisotnosti na trgu in zmanjševanje vstopnih ovir na zadevnih trgih. Pri presojanju ustreznosti izravnalnih ukrepov bo Organ upošteval strukturo trga in konkurenčne razmere, in s tem preprečil, da bi kateri od teh ukrepov povzročil poslabšanje strukture trga, na primer tako, da bi posredno povzročil monopolen ali izrazit oligopolen položaj. Če država EFTE lahko dokaže, da bi nastal takšen položaj, je treba izravnalne ukrepe oblikovati tako, da se takšen položaj prepreči.
- (39) Ukrepi morajo biti sorazmerni z izkrivljajočimi učinki pomoči in zlasti z velikostjo⁽¹³⁾ in relativno pomembnostjo podjetja na njegovem trgu ali trgih. Izvajati se morajo zlasti na tistem trgu ali trgih, kjer bo imelo podjetje po prestrukturiranju pomemben tržni položaj. Stopnjo zmanjševanja je treba ugotoviti za vsak primer posebej. Organ bo ugotovil obseg potrebnih ukrepov na podlagi tržne raziskave, priložene načrtu za prestrukturiranje, in, kjer je to primerno, tudi na podlagi kakršnih koli drugih informacij, ki so na voljo Organu, vključno z informacijami, ki so jih predložile zainteresirane stranke. Zmanjševanje mora biti sestavni del prestrukturiranja, kot je opredeljeno v načrtu za prestrukturiranje. To načelo se uporabi ne glede na to, ali se odvzem sredstev opravi pred dodelitvijo državne pomoči ali po njej, če je del istega prestrukturiranja. Odpis dolgov in opustitev dejavnosti, ki prinašajo izgubo, ki bi ju bilo treba v vsakem primeru izvesti zato, da se obnovi sposobnost podjetja za preživetje, ne štejeta za zmanjševanje zmogljivosti ali prisotnosti na trgu z namenom ovrednotenja izravnalnih ukrepov. Pri takšnem ovrednotenju se bo upoštevala kakršna koli predhodno dodeljena pomoč za reševanje.
- (40) Ta pogoj pa navadno ne velja za majhna podjetja, saj je mogoče domnevati, da priložnostna pomoč majhnim podjetjem običajno ne izkrivi konkurence v takšnem obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi, razen če pravila o državni pomoči v določenem sektorju določajo drugače ali če je upravičenec dejaven na trgu z dolgotrajno presežno zmogljivostjo.

⁽¹³⁾ V zvezi s tem lahko Organ tudi upošteva, ali se zadevna družba šteje za srednje ali veliko podjetje.

- (41) Če je upravičenec dejaven na trgu z dolgotrajno strukturno presežno zmogljivostjo, kot je določeno v Večsektorskem okviru za regionalno pomoč za večje investicije⁽¹⁴⁾, je morda treba zmanjšati zmogljivost ali prisotnost družbe na trgu celo za 100%⁽¹⁵⁾.

Pomoč, omejena na najnižjo vsoto: stvarni prispevek brez pomoči

- (42) Znesek in intenzivnost pomoči morata biti omejena na najnižjo raven stroškov, potrebnih za prestrukturiranje, ob upoštevanju obstoječih finančnih virov družbe, njenih delničarjev ali poslovne skupine, ki ji družba pripada. Pri takšnem ovrednotenju se upošteva kakršna koli predhodno dodeljena pomoč za reševanje. Upravičenci do pomoči bodo morali prispevati pomemben delež k načrtu za prestrukturiranje iz lastnih virov, tudi s prodajo sredstev, ki niso bistvenega pomena za preživetje podjetja, ali iz zunanjega financiranja po tržnih pogojih. Takšen prispevek je znak, da trgi verjamejo, da lahko podjetje obnovi sposobnost preživetja. Takšen prispevek mora biti stvarni, tj. dejanski, izključevati mora vse pričakovane prihodnje dobičke, kot je denarni tok, in mora biti čim višji.
- (43) Organ običajno šteje za ustrezne naslednje prispevke⁽¹⁶⁾ k prestrukturiranju: vsaj 25% v primeru majhnih podjetij, vsaj 40% v primeru srednje velikih podjetij in vsaj 50% za velika podjetja. V izjemnih okoliščinah in ob posebnih težavah, ki jih mora država EFTE dokazati, lahko Organ sprejme nižji prispevek.
- (44) Zaradi omejevanja izkrivljajočega učinka mora biti znesek pomoči ali oblika, v kateri se dodeli, takšen, da družba ne dobi presežka denarnih sredstev, ki bi se lahko uporabil za agresivne, tržno izkrivljajoče dejavnosti, ki niso povezane s procesom prestrukturiranja. Organ bo v skladu s tem pregledal stopnjo obveznosti podjetja po prestrukturiranju, vključno z razmerami po kakršnem koli odlogu ali zmanjšanju dolgov, zlasti v okviru nadaljevanja dejavnosti po stečajnem postopku proti podjetju na podlagi nacionalne zakonodaje⁽¹⁷⁾. Nobena od pomoči ne sme biti namenjena financiranju novih investicij, ki niso nujne za obnovo sposobnosti podjetja za preživetje.

Posebni pogoji za odobritev pomoči

- (45) Poleg izravnalnih ukrepov, opisanih v točkah od 37 do 41, lahko Organ določi kakršne koli pogoje in obveznosti, za katere meni, da so potrebni za preprečitev, da bi pomoč izkrivila konkurenco v takšnem obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi, če se zadevna država EFTE ni zavezala k sprejetju takšnih določb. Od države EFTE lahko na primer zahteva, da:
- (a) sama sprejme določene ukrepe (na primer, da določene trge, ki so neposredno ali posredno povezani z dejavnostmi družbe, odpre za druge subjekte v EGP, ob upoštevanju prava EGP);
- (b) podjetju prejemniku naloži določene obveznosti;
- (c) med obdobjem prestrukturiranja podjetju prejemniku ne dodeli nobene druge vrste pomoči.

Popolno izvajanje načrta za prestrukturiranje in upoštevanje pogojev

- (46) Družba mora v celoti izvesti načrt za prestrukturiranje in opraviti vse druge obveznosti, določene v odločbi Organa o dodelitvi pomoči. Vsako neizvajanje načrta ali neizpolnjevanje drugih obveznosti bo Organ štel za zlorabo pomoči, brez poseganja v člen 23 dela II Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču in brez poseganja v možnost tožbe pred Sodiščem EFTA v skladu z drugim pododstavkom člena 1(2) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču.
- (47) Če postopki prestrukturiranja zajemajo več let in vključujejo velike zneske pomoči, lahko Organ zahteva, da se izplačilo pomoči razdeli na obroke, in izplačilo vsakega obroka pogojuje s:
- (a) potrditvijo ustreznega izvajanja vsake faze v načrtu za prestrukturiranje, pred vsakim izplačilom, v skladu z načrtovanim časovnim načrtom; ali
- (b) svojo odobritvijo pred vsakim izplačilom, po preveritvi, ali se načrt ustrezno izvaja.

⁽¹⁴⁾ Poglavlje 26A o Večsektorskem okviru za regionalno pomoč za večje investicije, sprejeto 18. decembra 2002 (še ni objavljeno), nazadnje spremenjeno 17.3.2004 (še ni objavljeno).

⁽¹⁵⁾ V takšnih primerih Organ dovoli le pomoč za zmanjševanje socialnih stroškov prestrukturiranja, v skladu z delom 16.3.2.6, in okoljsko pomoč za čiščenje onesaženih lokacij, ki bi sicer lahko bile opuščene.

⁽¹⁶⁾ Glej točko 6. Ta minimalni prispevek ne sme vključevati nikakršne pomoči. To pa ne velja na primer, če ima posojilo subvencionirano obrestno mero ali ga podpira garancija vlade, ki vsebuje elemente pomoči.

⁽¹⁷⁾ Glej točko 9(c).

Spremljanje in letno poročilo

- (48) Zadevne države EFTE morajo Organu redno pošiljati podrobna poročila, da lahko ta zagotovi ustrezno izvajanje načrta za prestrukturiranje.
- (49) V primeru pomoči velikim podjetjem mora biti prvo od teh poročil Organu navadno predloženo najkasneje šest mesecev po odobritvi pomoči. Nato je treba poročila pošiljati Organu vsaj enkrat letno, ob določenem datumu, dokler ni ugotovljeno, da so cilji načrta za prestrukturiranje doseženi. Vsebovati morajo vse podatke, ki jih Organ potrebuje, da lahko spremlja izvajanje načrta za prestrukturiranje, časovni načrt za izplačila družbi ter podatke o njenem finančnem položaju in izpolnjevanju vseh pogojev in obveznosti, določenih v odločbi o odobritvi pomoči. Vključevati morajo zlasti vse ustrezne informacije o kakršni koli pomoči za kakršen koli namen, ki jo je družba prejela v obdobju prestrukturiranja, bodisi posamično ali v okviru splošne sheme (glej točke od 67 do 70). Če Organ potrebuje takojšnjo potrditev določenih ključnih informacij, na primer o zaprtju ali zmanjšanju zmogljivosti, lahko zahteva, da se poročila oddajajo pogosteje.
- (50) V primeru pomoči MSP je ponavadi dovolj, če podjetje prejemnik vsako leto predloži bilanco stanja in bilanco uspeha, razen če so bili v odločbi o odobritvi pomoči določeni strožji pogoji.

16.3.2.3 Sprememba načrta za prestrukturiranje

- (51) Če je bil načrt za prestrukturiranje odobren, lahko zadevna država EFTE med obdobjem prestrukturiranja Organ zaprosi za odobritev sprememb načrta za prestrukturiranje in zneska pomoči. Organ lahko takšne spremembe dovoli, če izpolnjujejo naslednje pogoje:
- (a) spremenjeni načrt mora še vedno predvidevati obnovitev sposobnosti preživetja v razumnem roku;
  - (b) če se poveča znesek pomoči, morajo biti kakršni koli potrebni izravnalni ukrepi obsežnejši od prvotno določenih;
  - (c) če so predlagani izravnalni ukrepi manjši od prvotno načrtovanih, je treba znesek pomoči ustrezno zmanjšati;
  - (d) novi časovni načrt za izvajanje izravnalnih ukrepov lahko zaostaja glede na prvotno sprejeti časovni načrt zgolj zaradi razlogov, na katere družba ali država EFTE ne more vplivati: v nasprotnem primeru je treba znesek pomoči ustrezno zmanjšati.
- (52) Če so pogoji, ki jih je določil Organ, ali zaveze, ki jih je dala država EFTE, manj strogi, je treba znesek pomoči ustrezno zmanjšati ali pa določiti druge pogoje.

- (53) Če država EFTE uvede spremembe v potrjeni načrt za prestrukturiranje, ne da bi o tem ustrezno obvestila Organ, ta začne postopek v skladu s členom 16 dela II Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču (zloraba pomoči), brez poseganja v člen 23 dela II Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču in brez poseganja v možnost tožbe pred Sodiščem EFTA v skladu z drugim pododstavkom člena 1(2) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču.

16.3.2.4 Pomoč za prestrukturiranje na območjih, ki prejemajo pomoč

- (54) Organ mora pri ovrednotenju pomoči za prestrukturiranje na območjih, ki prejemajo pomoč, upoštevati potrebe regionalnega razvoja. Vendar dejstvo, da je podjetje v težavah na območju, ki prejema pomoč, ne sme upravičevati popustljivega pristopa do pomoči za prestrukturiranje, saj srednje- in dolgoročno območju ne koristi umetno ohranjanje podjetij. Poleg tega je za pospeševanje regionalnega razvoja za sama območja najbolj koristno, da začnejo uporabljati lastna sredstva, da čim prej razvijejo donosne in trajne dejavnosti. Navsezadnje je treba izkrivljanje konkurence čim bolj zmanjšati tudi v primeru pomoči podjetjem na območjih, ki prejemajo pomoč. V okviru tega je treba upoštevati tudi možne škodljive učinke prelivanja v zadevnem območju in drugih območjih, ki prejemajo pomoč.

- (55) Merila iz točk od 31 do 53 se zato prav tako uporabljajo za območja, ki prejemajo pomoč, tudi pri upoštevanju potreb regionalnega razvoja. Na območjih, ki prejemajo pomoč, so lahko pogoji za odobritev pomoči manj strogi glede izvajanja izravnalnih ukrepov in višine prispevka upravičenca, razen če pravila o državni pomoči v določenem sektorju določajo drugače. Kadar se zmanjševanje zmogljivosti ali prisotnosti na trgu zdi najustreznejši ukrep za preprečevanje neupravičenega izkrivljanja konkurence, je zahtevano zmanjšanje na območjih, ki prejemajo pomoč, lahko manjše kot na drugih območjih, če to opravičujejo potrebe regionalnega razvoja. V navedenih primerih, ki jih mora zadevna država EFTE dokazati, obstaja razlika med območji, upravičenimi do regionalne pomoči iz člena 61(3)(a) Sporazuma EGP, in območji, upravičenimi do pomoči iz člena 61(3)(c), da se upošteva večja resnost regionalnih problemov v prvih od obeh vrst območij.

16.3.2.5 Pomoč za prestrukturiranje MSP

- (56) Pomoč majhnim podjetjem⁽¹⁸⁾ manj vpliva na trgovinske pogoje kot pomoč, dodeljena srednjim in velikim podjetjem. To velja tudi za pomoč za prestrukturiranje, tako da se pogoji iz točk od 31 do 53 izvajajo manj strogo v naslednjih primerih:
- (a) dodelitev pomoči za prestrukturiranje majhnim podjetjem navadno ni povezana z izravnalnimi ukrepi (glej točko 40), razen če pravila o državni pomoči v določenem sektorju določajo drugače;
  - (b) zahteve glede vsebine poročil so manj stroge za MSP (glej točke 48, 49 in 50).
- (57) Kljub temu pa se za MSP v celoti uporablja načelo enkratnosti pomoči (del 16.3.3).
- (58) Za MSP ni treba, da Organ potrdi načrt za prestrukturiranje. Vendar pa mora načrt ustrezati zahtevam iz točk od 34 do 36, zadevna država EFTE pa ga mora odobriti in sporočiti Organu. Dodelitev pomoči je pogojena s popolnim izvajanjem načrta za prestrukturiranje. Država EFTE je odgovorna za preverjanje izpolnjevanja teh pogojev.

16.3.2.6 Pomoč za kritje socialnih stroškov prestrukturiranja

- (59) Načrti za prestrukturiranje ponavadi povzročijo zmanjšanje ali opustitev prizadetih dejavnosti. Takšni ukrepi so pogosto potrebni za racionalizacijo in večjo učinkovitost, ne glede na kakršno koli zmanjšanje zmogljivosti, ki je lahko pogoj za dodelitev pomoči. Ne glede na razloge za takšne ukrepe ti ponavadi vodijo v zmanjšanje števila zaposlenih v družbi.
- (60) Delovno pravo držav EFTE lahko vsebuje splošne sisteme socialne varnosti, v okviru katerih se nadomestila presežnim delavcem in predčasne pokojnine plačujejo neposredno presežnim delavcem. Takšni sistemi se ne smejo obravnavati kot državna pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.
- (61) Splošne sheme socialne podpore poleg možnosti neposrednih nadomestil presežnim delavcem in predčasnih pokojnin za zaposlene pogosto predvidevajo, da država krije stroške nadomestil, ki jih družba dodeli presežnim delavcem ter ki presegajo njene zakonske in pogodbene obveznosti. Če so takšne sheme na splošno na voljo brez sektorskih omejitev vsakemu delavcu, ki izpolnjuje predhodno določene pogoje za avtomatično upravičenost, zanje ne velja, da vključujejo pomoč iz člena 61(1) za podjetja, ki izvajajo prestrukturiranje. Če pa se sheme uporabljajo za podporo prestrukturiranju v določenih dejavnostih, lahko vključujejo pomoč zaradi svojega selektivnega načina uporabe⁽¹⁹⁾.
- (62) Obveznosti same družbe v skladu z zaposlitveno zakonodajo ali kolektivnimi pogodbami s sindikati, v okviru katerih mora družba poskrbeti za nadomestila presežnim delavcem in/ali predčasne pokojnine, so del običajnih poslovnih stroškov, ki jih mora podjetje kriti iz lastnih virov. Zaradi tega se mora vsak prispevek države k tem stroškom šteti za pomoč. To velja ne glede na to, ali so plačila izplačana neposredno podjetju ali pa zaposlenim prek vladne agencije.
- (63) Organ nima nikakršnih vnaprejšnjih ugovorov zoper takšno pomoč, kadar je dodeljena podjetjem v težavah, saj prinaša gospodarske koristi, ki presegajo interese zadevnega podjetja ter olajšujejo strukturne spremembe in zmanjšujejo težave.

⁽¹⁸⁾ Kot je opredeljeno v Priporočilu Komisije 2003/361/ES (UL L 124, 20.5.2003, str. 36), vključenem v Sporazum EGP s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 131/2004 z dne 25.9.2004 (še ni objavljeno). Do 31. decembra 2004 je ustrezna opredelitev v Priporočilu Komisije 96/280/ES (UL L 107, 30.4.1996, str. 4). Opredelitev je tudi v Prilogi 1 k Uredbi Komisije (ES) št. 70/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe Evropske skupnosti pri pomoči za majhna in srednje velika podjetja (UL L 10, 13.1.2001, str. 33), ki je vključena v Sporazum EGP s točko 1(f) Priloge XV s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 88/2002 z dne 25. junija 2002 o spremembi Priloge XV (Državna pomoč) k Sporazumu EGP (UL L 266, 3.10.2002, str. 56 in Dopolnilo EGP št. 49, 3.10.2002, str. 42).

⁽¹⁹⁾ Sodišče Evropskih skupnosti je v svoji sodbi v zadevi C-241/94, *Francija proti Komisiji* [1996] ZOdl. I-4551), (*Kimberly Clark Sopalin*) potrdilo, da diskrecijski sistem financiranja iz Nacionalnega sklada za zaposlovanje s strani francoskih organov lahko povzroči, da so določena podjetja v boljšem položaju kot druga, in zato velja za pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES. (Sodišče ni podvomilo o sklepu Komisije, da je pomoč združljiva s skupnim trgovino).

- (64) Poleg kritja stroškov nadomestil za presežne delavce in predčasnih pokojnin je pomoč pogosto dodeljena v zvezi s posebnim programom prestrukturiranja za usposabljanje, svetovanje in praktično pomoč pri iskanju nadomestne zaposlitve, pomoč pri premestitvi ter strokovno usposabljanje in pomoč delavcem, ki želijo začeti z novo dejavnostjo. Organ je dosledno naklonjen takšni pomoči, kadar se dodeli podjetjem v težavah.
- (65) Vrsta pomoči, ki je opisana v točkah od 61 do 64, mora biti jasno opredeljena v načrtu za prestrukturiranje, saj se pomoč za socialne ukrepe izključno v korist presežnih delavcev ne upošteva pri določitvi obsega izravnalnih ukrepov iz točk od 37 do 41.
- (66) Zaradi skupnega interesa bo Organ v okviru načrta za prestrukturiranje zagotovil, da bodo socialni učinki prestrukturiranja v pogodbenicah Sporazuma EGP, razen v tisti, ki dodeli pomoč, čim manjši.

16.3.2.7 Potreba po obveščanju Organa o kakršni koli pomoči, dodeljeni podjetju prejemniku med obdobjem prestrukturiranja

- (67) Če je pomoč za prestrukturiranje, ki jo dobi veliko ali srednje veliko podjetje, preverjena v okviru teh smernic, lahko dodelitev kakršne koli druge pomoči med obdobjem prestrukturiranja, tudi če je v skladu z že odobreno shemo, vpliva na ovrednotenje obsega izravnalnih ukrepov s strani Organa.
- (68) Priglasitev pomoči za prestrukturiranje velikega ali srednje velikega podjetja mora navajati načrtovano dodelitev kakršne koli druge pomoči podjetju prejemniku med obdobjem prestrukturiranja, razen če zanjo velja pravilo *de minimis* ali predpisi o izvzetju.
- (69) Organ bo takšno pomoč upošteval pri ovrednotenju pomoči za prestrukturiranje. Kakršna koli pomoč, dejansko dodeljena velikemu ali srednje velikemu podjetju med obdobjem prestrukturiranja, vključno s pomočjo, dodeljeno v skladu z odobreno shemo, mora biti posamično priglašena Organu, če ta med odločanjem o pomoči za prestrukturiranje ni bil obveščen o tem.
- (70) Organ zagotovi, da dodelitev pomoči iz odobrenih shem ne more zaobiti zahtev teh smernic.

16.3.3 Načelo enkratnosti pomoči („prvič in zadnjič“)

- (71) Pomoč za reševanje je enkratno dejanje, katerega osnovni namen je, da družba nadaljuje delovanje med omejenim obdobjem, v katerem se lahko ovrednoti njegova prihodnost. Ne bi se smelo dovoliti ponavljajoče se dodeljevanje pomoči za reševanje, ki bi zgolj ohranjalo trenutno stanje, odlagalo to, kar je neizbežno, na kasnejši čas, ter med tem preložilo gospodarske in socialne težave na druge, učinkovitejše proizvajalce ali druge pogodbenice Sporazuma EGP. Zato se sme pomoč za reševanje dodeliti le enkrat (pogoj o enkratnosti pomoči). V skladu z istim načelom, da se prepreči krivična pomoč podjetjem, ki lahko preživijo zgolj zaradi ponavljajoče se državne podpore, se sme pomoč za prestrukturiranje dodeliti le enkrat. Če se pomoč za reševanje dodeli podjetju, ki je že dobilo pomoč za prestrukturiranje, se lahko šteje, da so težave upravičenca ponavljajoče se narave in da ponavljajoči se državni posegi povzročajo izkrivljanje konkurence v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi. Takšni ponavljajoči se državni posegi ne smejo biti dovoljeni.
- (72) Pri priglasitvi načrtovane pomoči za reševanje ali prestrukturiranje Organu mora država EFTE navesti, ali je zadevno podjetje v preteklosti že prejelo pomoč za reševanje ali prestrukturiranje, vključno s kakršno koli takšno pomočjo, dodeljeno pred začetkom uporabe teh smernic, in kakršno koli nepriglašeno pomočjo⁽²⁰⁾. V tem primeru in če je preteklo manj kot 10 let od dodelitve pomoči za reševanje ali od konca obdobja prestrukturiranja ali od ustavitve izvajanja načrta za prestrukturiranje (upošteva se tisto, kar je bilo kasneje), Organ ne dovoli nadaljnje pomoči za reševanje ali prestrukturiranje. Izjeme od tega pravila so dovoljene v naslednjih primerih:
- (a) če dodelitev pomoči za prestrukturiranje sledi dodelitvi pomoči za reševanje kot del enotnega postopka prestrukturiranja;

⁽²⁰⁾ V zvezi z nepriglašeno pomočjo bo Organ v svoji oceni upošteval možnost, da bi lahko bila tudi kakšna druga pomoč, ki ni pomoč za reševanje ali prestrukturiranje, označena za združljivo s Sporazumom EGP.

(b) če je bila pomoč za reševanje dodeljena v skladu s pogoji v delu 16.3.1.1 in tej pomoči ni sledilo prestrukturiranje z državno podporo, če:

(i) bi bilo smiselno pričakovati, da bo podjetje po dodelitvi pomoči za reševanje dolgoročno sposobno preživeti, in

(ii) je potrebna nova pomoč za reševanje ali prestrukturiranje po najmanj petih letih zaradi nepredvidljivih okoliščin⁽²¹⁾, za katere družba ni odgovorna;

(c) v izjemnih in nepredvidljivih okoliščinah, za katere družba ni odgovorna.

V primerih iz točk (b) in (c) se ne more uporabiti poenostavljen postopek iz dela 16.3.1.2.

(73) Na uporabo tega pravila nikakor ne bodo vplivale spremembe lastništva podjetja prejemnika po dodelitvi pomoči ali kakršen koli sodni ali upravni postopek, zaradi česar dobi bilanca stanja trdnejšo podlago, se zmanjšajo obveznosti podjetja ali zbrisajo njegovi prejšnji dolgovi, kadar gre za isto podjetje, ki nadaljuje poslovanje.

(74) Če je pomoč za reševanje ali prestrukturiranje prejela poslovna skupina, Organ običajno ne dovoli nadaljnje pomoči za reševanje ali prestrukturiranje sami skupini ali kakršnim koli subjektom, ki pripadajo tej skupini, razen če je preteklo 10 let od dodelitve pomoči za reševanje ali od konca obdobja prestrukturiranja ali od ustavitve izvajanja načrta za prestrukturiranje, pri čemer se upošteva tisto, kar je bilo kasneje. Če je subjekt, ki pripada poslovni skupini, prejel pomoč za reševanje ali prestrukturiranje, skupina kot celota, kakor tudi drugi subjekti v skupini ostajajo upravičeni do pomoči za reševanje ali prestrukturiranje (ob upoštevanju drugih določb teh smernic), razen predhodnega upravičenca do pomoči. Države EFTE morajo zagotoviti, da nobena pomoč ne bo prešla od skupine ali drugih subjektov skupine na predhodnega upravičenca pomoči.

(75) Če podjetje prevzame sredstva drugega podjetja, zlasti podjetja, ki je bilo predmet enega od postopkov iz točke 73 ali tečajnega postopka, sproženega na podlagi nacionalne zakonodaje, ter ki je že prejelo pomoč za reševanje ali prestrukturiranje, za kupca ne velja zahteva o enkratnosti pomoči, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

(a) kupec je jasno ločen od starega podjetja;

(b) kupec je sredstva starega podjetja kupil po tržnih cenah;

(c) likvidacija ali prisilna uprava in odkup stare družbe niso zgolj sredstva za izogibanje uporabi načela enkratnosti pomoči: Organ lahko ugotovi take namene, če so bile na primer težave kupca jasno predvidljive v času, ko je prevzel sredstva stare družbe.

(76) Treba pa je poudariti, da v okviru teh smernic ni mogoče odobriti pomoči za nakup sredstev, saj ta pomeni pomoč za začetne investicije.

16.4 Sheme pomoči za MSP

16.4.1 Splošna načela

(77) Organ bo odobril sheme pomoči za reševanje in/ali prestrukturiranje za majhna in srednje velika podjetja v težavah le, če zadevna podjetja ustrezajo opredelitvi majhnih in srednje velikih podjetij. Ob upoštevanju naslednjih posebnih določb bo združljivost takšnih shem ovrednotena glede na pogoje iz poglavij 16.2 in 16.3, razen dela 16.3.1.2, ki ne velja za sheme pomoči. Kakršna koli pomoč, ki je odobrena v okviru sheme in ne ustreza nobenemu od navedenih pogojev, mora biti posamično priglašena in vnaprej odobrena s strani Organa.

⁽²¹⁾ Nepredvidljive okoliščine so tiste, ki jih vodstvo družbe v času oblikovanja načrta za prestrukturiranje na noben način ne bi moglo predvideti in ki niso nastale zaradi malomarnosti ali napak vodstva družbe ali odločitev skupine, ki ji družba pripada.

16.4.2 Upravičenost

- (78) Za dodelitev pomoči v okviru shem, odobrenih za majhna in srednje velika podjetja od začetka uporabe teh smernic, posamična priglasitev ni potrebna samo, če zadevno podjetje izpolnjuje vsaj enega od treh meril iz točke 9, razen če pravila o državni pomoči v določenem sektorju določajo drugače. Pomoč podjetjem, ki ne izpolnjujejo nobenega od teh treh meril, je treba posamično priglasiti Organu, tako da lahko ta presodi, ali podjetja izpolnjujejo pogoje za podjetje v težavah. Pomoč podjetjem, ki delujejo na trgu z dolgotrajno strukturno presežno zmogljivostjo, ne glede na velikost upravičenca, mora biti posamično priglašena Organu, tako da lahko ta ovrednoti izvajanje točke 41.

16.4.3 Pogoji za odobritev shem pomoči za reševanje

- (79) Da Organ odobri sheme pomoči, morajo te izpolnjevati pogoje iz točk (a), (b), (d) in (e) točke 24. Nadalje je pomoč za reševanje mogoče dodeliti za največ šest mesecev, med tem časom pa je treba opraviti analizo položaja podjetja. Pred koncem tega obdobja mora država EFTE bodisi odobriti načrt za prestrukturiranje ali likvidacijo bodisi zahtevati povrnitev posojila in pomoči od upravičenca v skladu z rizično premijo.
- (80) Kakršna koli pomoč za reševanje, ki je dodeljena za več kot šest mesecev ali ki po šestih mesecih ni povrnjena, mora biti posamično priglašena Organu.

16.4.4 Pogoji za odobritev shem pomoči za prestrukturiranje

- (81) Organ bo odobril sheme pomoči za prestrukturiranje samo, če je dodelitev pomoči pogojena s tem, da prejemnik v celoti izvaja načrt za prestrukturiranje, ki ga je odobrila zadevna država EFTE, in izpolnjuje naslednje pogoje:
- (a) obnova sposobnosti preživetja: veljajo merila iz točk od 33 do 36;
  - (b) izogibanje neupravičenemu izkrivljanju konkurence: ker pomoč majhnim podjetjem običajno manj izkrivlja konkurenco, se načelo iz točk od 37 do 41 ne uporablja, razen če pravila o državni pomoči v določenem sektorju določajo drugače; kljub temu pa morajo sheme pomoči določati, da podjetja prejemniki med izvajanjem prestrukturiranja ne smejo povečajo svojih zmogljivosti; za srednje velika podjetja se uporabljajo točke od 37 do 41;
  - (c) pomoč je omejena na najnižji potrebni znesek: uporabljajo se načela iz točk 42, 43 in 44;
  - (d) sprememba načrta za prestrukturiranje: kakršne koli spremembe načrta morajo biti v skladu s pravili iz točk 51, 52 in 53.

16.4.5 Skupni pogoji za odobritev shem pomoči za reševanje in/ali prestrukturiranje

- (82) Sheme morajo določati najvišji znesek pomoči, ki ga je mogoče dodeliti kateremu koli podjetju kot del postopka za dodelitev pomoči za reševanje in/ali prestrukturiranje, vključno s primeri, ko je načrt spremenjen. Katera koli pomoč, ki presega ta znesek, mora biti posamično priglašena Organu. Najvišji znesek pomoči v obliki kombinirane pomoči za reševanje in prestrukturiranje, dodeljene enemu samemu podjetju, ne sme presegati 10 milijonov EUR, vključno s katero koli pomočjo, pridobljeno iz drugih virov in v okviru drugih shem.
- (83) Poleg tega je treba spoštovati načelo enkratnosti pomoči. Uporablja se pravilo iz dela 16.3.3.
- (84) Države EFTE morajo Organu posamično priglasiti ukrepe, kadar eno podjetje prevzame sredstva drugega podjetja, ki je samo že prejelo pomoč za reševanje ali prestrukturiranje.

16.4.6 Spremljanje in letna poročila

- (85) Točke 48, 49 in 50 se ne uporabljajo za sheme pomoči. Pogoj za odobritev pa je, da se ponavadi enkrat letno predložijo poročila o izvajanju sheme, ki vsebujejo podatke, določene v navodilih Organa o standardiziranih poročilih⁽²²⁾. Poročila morajo vsebovati tudi seznam upravičenih podjetij, ki za vsako navaja:
- (a) ime družbe;
  - (b) kodo sektorja družbe, z uporabo trimestnih kod NACE⁽²³⁾ za klasifikacijo sektorjev;
  - (c) število zaposlenih;
  - (d) podatke o letnem prometu in bilanci stanja;
  - (e) znesek dodeljene pomoči;
  - (f) znesek in obliko prispevka upravičenca;
  - (g) kadar je to primerno, obliko in stopnjo izravnalnih ukrepov;
  - (h) kadar je to primerno, kakršno koli pomoč za prestrukturiranje ali drugo podporo, ki se šteje kot taka in ki jo je podjetje prejelo v preteklosti;
  - (i) ali je bila upravičena družba likvidirana ali predmet stečajnega postopka pred koncem obdobja prestrukturiranja.

16.5 Ustrezni ukrepi iz člena 1(1) dela I Protokola 3 k sporazumu o nadzoru in sodišču

- (86) Organ bo s posebnim pismom, v skladu s členom 1(1) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču, predlagal, da države EFTE v zvezi s svojimi obstoječimi shemami pomoči sprejmejo ustrezne ukrepe, kot je določeno v točkah 87 in 88. Organ bo odobritev vsake prihodnje sheme pomoči pogojeval z izpolnjevanjem navedenih določb.
- (87) Države EFTE, ki so sprejele predlog Organa, morajo v šestih mesecih prilagoditi svoje obstoječe sheme pomoči, ki naj se po sprejetju še naprej izvajajo, da se uskladijo s temi smernicami.
- (88) Države EFTE morajo v enem mesecu po prejetju navedenega pisma s predlogi o ustreznih ukrepih sporočiti, da se strinjajo s temi ukrepi.

16.6 Začetek uporabe in trajanje

- (89) Te smernice začnejo veljati na dan sprejetja. Če ni drugače določeno s kakšno novo odločbo, ostanejo veljavne 5 let.
- (90) Priglasitve, ki jih bo Organ evidentiral pred datumom sprejetja, bodo pregledane po merilih, ki veljajo ob priglasitvi.
- (91) Organ bo preveril združljivost s Sporazumom EGP kakršne koli pomoči za reševanje ali prestrukturiranje, ki je bila dodeljena brez njegove odobritve in je zato v nasprotju s členom 1(3) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču na podlagi teh smernic, če je del pomoči ali vsa pomoč dodeljena po njihovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* in Dopolnilu EGP *Uradnega lista Evropske unije*. V vseh drugih primerih bo pomoč proučil na podlagi smernic, veljavnih ob dodelitvi pomoči.

⁽²²⁾ Glej Prilogo III. A in B (standardiziran format za poročila za obstoječo državno pomoč) k Odločbi Nadzornega organa EFTE 195/04/COL z dne 14. julija 2004 o izvedbenih določbah iz člena 27 dela II Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču (še ni objavljeno).

⁽²³⁾ Statistična klasifikacija gospodarskih dejavnosti v Evropski Skupnosti, ki jo je izdal Statistični urad Evropskih skupnosti.

PRILOGA

Formula⁽¹⁾ za izračun najvišjega zneska pomoči za reševanje, da se izpolnjujejo pogoji za poenostavljeni postopek:

$$\frac{\text{EBIT}_t + \text{amortizacija}_t + (\text{kratkoročna sredstva}_t - \text{kratkoročna sredstva}_{t-1})}{2}$$

Formula temelji na rezultatih poslovanja družbe (EBIT, dobičku pred odbitkom obresti in davkov), doseženih v letu pred dodelitvijo/priglasitvijo pomoči (označeno s t). Temu znesku se doda amortizacija. K vsoti se prištejejo spremembe v kratkoročnih sredstvih. Spremembe v kratkoročnih sredstvih so razlika med gibljivimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi⁽²⁾ za zadnja zaključena obračunska obdobja. Podobno, če bi obstajale rezervacije na ravni poslovnega rezultata, bi bilo treba to jasno navesti in rezultat ne bi smel vsebovati takšnih rezervacij.

Namen formule je ocenitev negativnega denarnega toka iz poslovanja družbe v letu pred uporabo pomoči (ali pred dodelitvijo pomoči v primeru nepriglašene pomoči). S polovico tega zneska bi morala družba poslovati šest mesecev. Zato se rezultat deli z dva.

Ta formula se lahko uporablja samo, če je rezultat negativen znesek.

Če ima formula pozitiven rezultat, je treba predložiti podrobno razlago, ki dokazuje, da je podjetje v težavah, kot je določeno v točkah 9 in 10.

Primer:

Dobiček pred odbitkom obresti in davkov (mio EUR)	(12)
Amortizacija (mio EUR)	2

Bilanca stanja (mio EUR)	31. december, t – 1	31. december, t
<i>Gibljiva sredstva</i>		
Denarna ali enakovredna sredstva	10	5
Terjatve	30	20
Zaloge	50	45
Vnaprej plačani izdatki	20	10
Druga gibljiva sredstva	20	20
Skupaj gibljiva sredstva	130	100
<i>Kratkoročne obveznosti</i>		
Obveznosti	20	25
Pasivne časovne razmejitev	15	10
Odloženi prihodki	5	5
Skupaj kratkoročne obveznosti	40	40
Kratkoročna sredstva	90	60
Spremembe v kratkoročnih sredstvih	(30)	

Najvišji znesek pomoči za reševanje = $[-12 + 2 + (-30)]/2 = -20$ mio EUR

Ker je rezultat formule višji od 10 milijonov EUR, se poenostavljeni postopek iz točke 29 ne sme uporabiti. Če je ta meja presežena, mora država EFTE predložiti razlago, ki opisuje, kako so bile določene prihodnje potrebe denarnega toka družbe in znesek pomoči za reševanje.“

⁽¹⁾ EBIT (dobiček pred odbitkom davkov in obresti, kot je prikazan v letnih finančnih izkazih iz leta pred uporabo, označen s t) je treba povečati za amortizacijo v istem obdobju, plus spremembe v kratkoročnih sredstvih v obdobju dveh let (leto pred uporabo in leto pred tem), deljeno z dva, da se določi znesek za šest mesecev, tj. običajno obdobje za odobritev pomoči za reševanje.

⁽²⁾ Gibljiva sredstva: likvidna sredstva, terjatve (obveznosti strank in dolžnikov), druga gibljiva sredstva in vnaprej plačani izdatki, zaloge. Kratkoročne obveznosti: finančni dolg, obveznosti (do dobaviteljev in upnikov) in druge kratkoročne obveznosti, odloženi prihodki, druge pasivne časovne razmejitev, davčne obveznosti.